

CAP

VERMELL

Nº 70

Capdepera-Cala Rajada

Octubre 1986

PRENSA
LONDRE

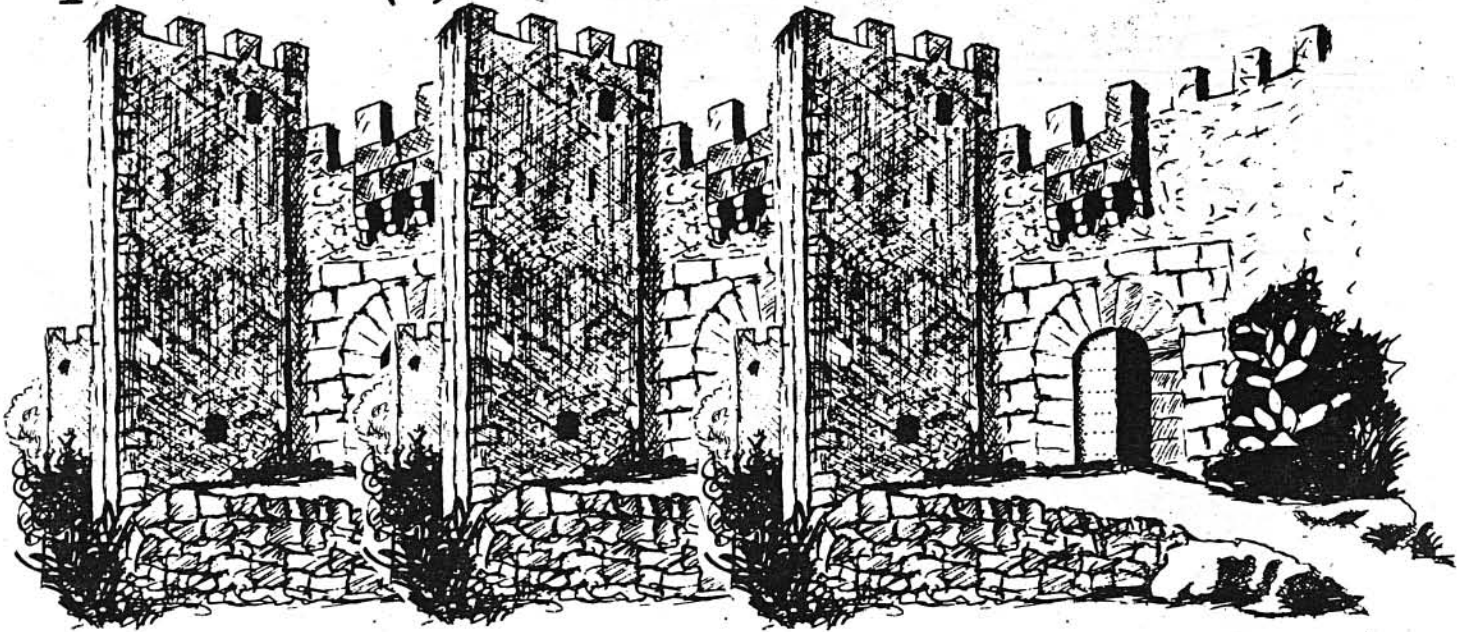
Les nostres possessions

1
PTA

505 Sastres

portalet (s)

PORTALETES

NORMES SUBSIDIÀRIES

Ja en tenim de Normes Subsidiàries. Tots les esperavem a les Normes Subsidiàries. Quin alè amb les Normes Subsidiàries! Que se n'ha parlat de les Normes Subsidiàries! Doncs bé, ja sabem per què s'apliquen les Normes Subsidiàries. Per a modificar les Normes Subsidiàries a fi de poder ampliar el número d'apartaments al Camp de Golf de Sos Sastres s'utilitzen les mai suficientment ben ponderades Normes Subsidiàries.

HABLE EN CRISTIANO!

L'Ajuntament aprova normes per a la normalització lingüística, s'adhereix al II Congrés de Llengua Catalana i felicita a les entitats culturals en castellà. Filigrana pura. I encara sort que la batlia està en mans nacionalistes, que si estigués en poder dels sucursalistes, en anar a la Sala i donar el bon dia una veu ens contestaria: Hable en cristiano, coño!

SUD-ÀFRICA NO ESTÀ TAN ENFORA

Al Club S'Auba, a les pistes de bàsquet i Volei, han aparegut pintades de "fuera los gitanos" i "fuera los payos". No sabem qui les ha escrites, però ens preocupa que els nins serveixin de corretja de transmissió dels mals pensaments dels grans. Pesam que no estaria de més que, a part del Caton, els mestres ensenyassin la cartilla dels Drets Humans i l'article de la Constitució que parla de la igualtat de tots sense distinció de raça, sexe, religió... Convé allunyar-se de Sud-Àfrica.

DEPURADORA

Posen papereres, compren màquines natejadores, projecten urinaris a les platjes, compren solars per a l'abocador de fems, se torquen el moc amb kleenex. La merda va a parar a la mar, que és el morir. La merda no embruta, no pol.luciona. És bella la merda.

POLÍTICA

Els polítics s'ensumen les eleccions i els partits comencen a encalentic motors. Estam en pre-campanya i pel poble comencen a circular rumors de tota mena. Vetllen pels nostres interessos i només volen el nostre benestar. Tranquils.

CONGRATULACIONS INDUSTRIALS

El tret diferenciador de la societat moderna és la producció en massa de productes de consum. La cultura industrial ha arribat al punt de produir encoratjaments culturals en cadena -a dues cinquanta la fotocòpia-. Tanmateix no s'han d'emmurriar els productors industrials de congratulacions, així mateix hi ha agraïments industrials -a dues cinquanta la fotocòpia-. Cultura industrial.

NO VOLEM RESPONSABLES

Un fiscal ho va fer malament i castigaren als veïns de San Lorenzo del Escorial destinant-hi el funcionari. País. Figurai-vos que s'arriben a conèixer els responsables de l'enfonsament de la tribuna del Camp d'Esports i els encarreguen les obres d'ampliació de les escoles, del manteniment del clavegueram, de la xerxa vial i de renovar les taulades de l'Església. No ho volem ni pensar. No volem responsables. País.

HEM FET AQUEST NÚMERO:

Joan Nebot
 Mari-Germa Melis
 Joana Colom
 Maria Vives
 Pep Terrassa
 Lluçia Sirer
 Mª Antònia Nadal
 Jaume Fuster
 Coloma Mayol
 Manuel López
 Bàrbara Flaquer
 Ani Muñoz
 Antoni Riutort

BOLLETÍ DE L'OBRA CULTURAL
 BALEAR

Capdepera-Cala Rajada

OCTUBRE 1986

Carrer d'Es Port, 43

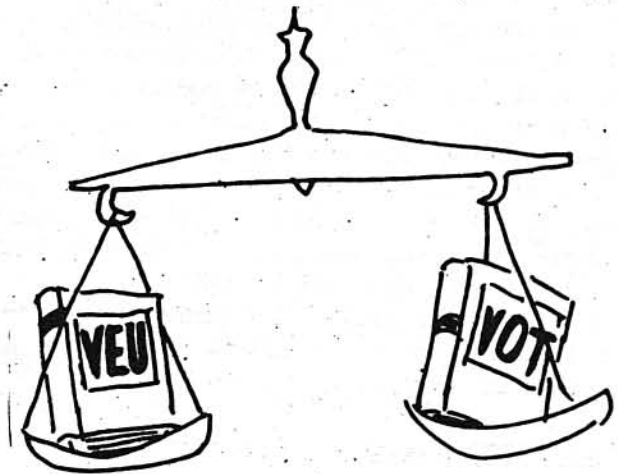
Capdepera

Depòsit Legal: P.M. 497/80

Imprimeix:
 APÓSTOL Y CIVILIZADOR, Petra.

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

VEU I VOT

Des del mes de maig, en que estrenarem aquesta secció, hem vengut polsant l'opinió dels veïns sobre el tema de les places del poble. Encara que podríem seguir insistint, aquí donam per acabada l'enquesta, amb les cinc darreres entrevistes, deixant ara que els responsables municipals prenguin nota del sentir popular. Els gabel·lins volen una plaça, això està molt clar.

- ¿CREU NECESSARI DESTINAR UNA DE LES PLACES DE CAPDEPERA A LA FUNCIO QUE LI HAURIA D'ESSER PROPIA, PEATONITZANT-LA I AJARDINANT-LA?
- ¿QUINA CREU QUE ES LA MÉS INDICADA?
- DE CARA A UNA FUTURA GRAN PLAÇA DEL POBLE ¿QUIN LLOC CREU EL MÉS ADIENT PER A LA SEVA UBICACIO?

(passa a la pàgina següent)

FRANCISCA FERNÁNDEZ, jubilada

1.- Una no, dues. Una plaça fa molta falta, però una plaça ben feta i ben cuidada. No basta fer jardins si després no se cuiden bé. De la plaça fa molt de temps que se'n parla i trob que ja basta de parlar-ne. El que falta és posar-s'hi quan més prest millor.

2.- El meu cap fa molt de temps que li dona voltes i he arribat a la conclusió que a l'Orient no pot ser de cap manera perquè queda enmig de dues carreteres i això sempre és perillós i ho hem d'evitar.

3.- La Plaça del Mercat és la que veig més apropiada perquè està enmig i al mateix temps arraconada i tranquil·la. La de la Constitució també es podria arreglar i entre les dues seria prou gran, però mentre hi hagi les escoles allà a dalt es necessita un lloc de parada dels autocars dels allotjats. La illeta que hi ha entre l'Ajuntament i el carrer Ciutat també podria ésser una bona plaça per al dia de demà, a part de que moltes cases són velles i llevarien aquell carrer tan estret, ara bé, el llevar cases antigues tampoc no està molt ben vist i així mateix també quedaria devora una carretera, i això no és bona per una plaça. Pens que es necessari que els nins aprenguin a estimar els jardins, a cuidar-los i sentir-los com a cosa seva, però si no en tenim, com en poden aprendre?

ANTONI FUSTER, Betacar

1.- És de primera necessitat per a poder-nos trobar tota la gent del poble amb tranquil·litat i sense que els cotxes ens molestin.

2.- La Plaça de l'Orient. Es pot llevar l'aljub i fer un xamfrà per parada de l'autobús. Crec que és la millor. El problema seria l'aparcament de cotxes però... el qui no troba aparcament a un lloc aparca a un altre. Tots volem deixar el cotxe en el portal, i no pot ser.

3.- La illeta de Ca'n Patilla crec que seria ideal. Imaginau ajuntar tot això amb la Plaça des Sitjar? Seria fabulós. A més, aquí sí que es podrien fer aparcaments aprofitant el desnivell que hi ha entre els dos carrers.

CARMEN FLORES, dependenta

1.- Hay tres i son pequeñas, además hay coches i los niños no pueden jugar ni la gente mayor sentarse a pasar el rato. Tendría que hacerse una por donde no pasaran coches i donde hubiera plantas bonitas i árboles.

2.- La que me gusta más es la de la Constitución, donde están los viejos. Creo que allí quedaría muy bien.

3.- El único sitio que hay en el pueblo es el solar que hay enfrente de Ca'n Patilla. De momento no se me ocurre otro. Lo que si pediría es que cuando se haga, se haga bien, que no sea como las alcantarillas, que unas no recogen agua porque no tiran bien, y las que tiran bien están llenas de arena.

FRANCESC VIVES, cassiner

1.- Crec que les places existents no s'han de tocar perquè són necessàries per a l'aparcament de cotxes.

2.- Lo que s'hauria de fer és un parc o un jardí públic, a part de les places existents. Se podria fer a la zona de S'Alzinar o pels voltants del Castell.

ANTONI ADROVER BARCELÓ, mecànic

1.- Crec que és necessària, però no a cap de les que hi ha ara.

2.- Un lloc adient seria el solar de Ca'n Gabriel. Un lloc que m'agrada és S'Alzinar per fer-hi un parc per al poble.

L L O C S D E V E N D A :

- Els dos estancs de Capdepera.
- Llibreria L'Orient.
- Llibreria Cala Rajada.
- Llibreria L'Alborada.
- Llibreria Es Mollet.

TRIBUNA Que el voladís de la nova tribuna del camp d'esports va caure ja ho sabeu tots. Això ja no és notícia. De totes maneres en deixam constància per a la petita història local, des de la perplexitat que ens va causar la pressada que hi va haver a l'hora de llevar d'enmig l'evidència de l'enderroc. Evidentment, feren més via per retirar la volada caiguda que no havien fet per aixecar-la (tot l'estiu i un poc més). Ens hauria agradat fer-ne un "Cap que crema" d'aquest afer i així mateix arribàrem a fer unes preguntes a l'aparellador, però hem vist que són tan poques les ganes que hi ha de dir res que ho hem deixat anar. De l'Ajuntament no hem rebut cap comunicat i el Consell Insular tampoc ha badat la boca. Pel que fa a la premsa diària, sols "Diario de Mallorca" va publicar una referència prou ampla acompanyada de fotografia; els altres diaris es limitaren a una breu nota, perduda entre l'altra informació, i que passà desapercebuda per a molts de lectors. A nivell municipal, a part de que res s'ha manifestat, pareix que sols el Partit Comunista ha demanat explicacions. Es veu que per als altres partits polítics resulta normal que la tribuna del camp de futbol caigui. Tot ajuda a pensar, en definitiva, que hi ha ganes de parlar-ne el menys possible, que el que es vol és que el temps, que tot ho cura, ajudi a curar també el dany moral d'aquesta nafra. No creim que el fet de que no hi hagués desgràcies sigui suficient com per deixar definitivament oblidat un assumpte tan important. ¿En sabrem el net, qualque dia? La nostra dignitat com a poble mereixeria treure'n trellat.

MORT Cada any, pel mes de febrer, celebràvem gojosament l'aniversari de madò Magdalena Orpí Terrassa. Enguany n'havia fet cent-vuit. El coret de madò Magdalena acabà la corda el dia 29 de setembre i a nosaltres se'ns va una autèntica institució, una llarguíssima pàgina de la història local, la padrina de tots, Sa Padrina Xerubina. Descansi en pau.

DIRECTOR El centre escolar "S'Alzinar" compta, per aquest curs escolar, amb nou director. Es tracta de Luis Carmona Sánchez. També s'ha posat en marxa una aula d'educació compensatòria, de la que se n'esperen bons fruits i sobre el funcionament de la qual informarem més detalladament. A "S'Auba" continua de director n'Isidre Boné. Tan a un com a altre centre, el curs començà amb total normalitat, cosa sempre d'agrair.

CAPELLÀ El pròxim mes de novembre s'incorporarà, si no hi ha res de nou, com a ecònom de Cala Rajada, en Pere Barceló Rigo, que els darrers anys ha estat com a missioner en el Burundi. Es posarà així punt i final a una situació d'interinitat en que en Toni Riutort, durant tot l'estiu, ha hagut de multiplicar-se en una funció doble mala de dur. En Tomeu Català, de moment segueix preparant-se per a incorporar-se a l'equip que ha de dur el centre de recuperació de drogadicte de "Ses Sitjoles".

(passa a la pàgina següent)

P.S.O.E. L'Agrupació Local del Partit Socialista ens va convocar a una reunió informativa en la que s'exposà que, després d'analitzar l'actuació de l'Ajuntament, els regidors socialistes havien decidit retirar-se de tots els càrrecs que venien ocupant degut als següents punts:

- El P.S.O.E. ha intentat col·laborar en el correcte desenvolupament de la gestió municipal, per al bé del poble.

- Aquesta col·laboració no s'ha vist corresposta pel grups en el poder.

- Darrerament no se convocaven comissions informatives, produint-se una total desinformació sobre temes importants, sobretot en urbanisme, pel que es pensa que l'Ajuntament desitja que les coses no se coneguin a fi d'evitar tota mena d'oposició.

- Deixadesa i abandó en el casc urbà de Capdepera.

- L'Ajuntament s'ha dedicat exclusivament a temes administratius, oblidant els problemes de demandes socials.

- El P.S.O.E. no vol seguir mantenint una situació que no seria de col·laboració sinó de sumisió als grups en el poder.

Fins aquí el comunicat del P.S.O.E., del que no en feim cap valoració. En acostar-se eleccions solen passar aquestes coses i els distints grups volen delimitar clarament les posicions respectives. Les pàgines de Cap Vermell, naturalment, queden obertes a tots els grups del poble.

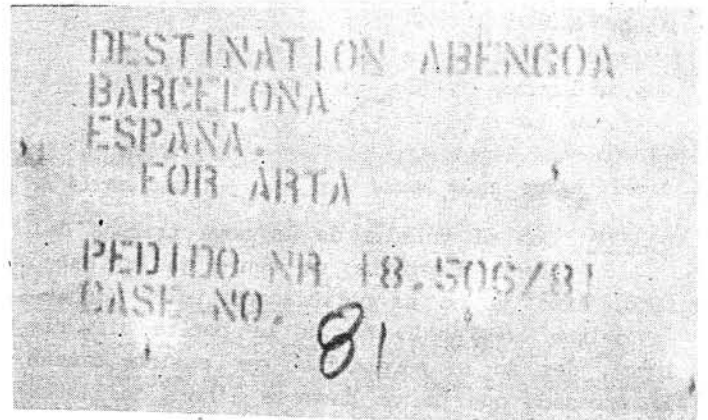
PLUGES Va d'aigua. Aquesta tardor s'està distingint, a part de per les altes temperatures, per l'abundància de pluges, tan necessàries per altra part. L'únic problema és que els carrers de Capdepera, quan plou, es posen totalment intransitables. Cada any ho deim i dit queda, però res més. Se veu que no té remei. Els dies que més ha plogut a les nostres contrades foren el 29 i 30 de setembre, per lo de la "gota freda".

DENTISTA No sabem ni que nom (ja ho aclarirem), però el cert i segur és que tots els dimarts i dijous, en el Carrer des Llum, número 5, hi posa un dentista. Si teniu qualche queixal que empipi, ja ho sabeu.

APARTAMENTS Diuen els que ho entenen que la imparable degradació ecològica i urbanística de Mallorca acabarà per convertir-se en un arma mortal per als interessos de l'Illa. Però totes les veus que s'alcen prediquen en un congrés de sords. Ningú vol escoltar res i no hi ha altra raó més que la dels duros. Ara li tocarà el torn a la zona de N'Aladern. Devers dos-cents apartaments pareix que s'hi volen edificar. Ho trobau poc?

COTXES A finals de setembre, una quinzena de cotxes alemanys, d'allò més mudat, plens de rètols i de números, comparegueren pels carrers i camins del municipi. Pareix que es tractava d'una mena de rally turístic que aquella bona gent s'havia organitzat. I com que, segons ens digueren, se n'anaren contents, l'any que ve volen tornar, però més molts. Està bé.

DESPISTATS Vegeu a la fotografia que il·lustra aquest comentari, el "despiste" dels qui enviaren les caixes de material per al ràdio-far. For Artà? No, tio, for Capdepera. A part de que si els artanencs el volen, nosaltres els ho donaríem ben generosos. Coses de la geografia.

EXCURSIONISTES El Grup Excursionista local, que l'any passat va voltar Menorca en bicicleta, enguany va fer lo mateix a Eivissa. Fou els dies 19 al 23 de setembre. El mateix grup va pujar al Puig Tomir el dia 12 d'octubre. Són valents aquests excursionistes i constitueixen un exemple de com fer deport de manera sana i econòmica.

PRESIDENTS En quèstió de pocs dies, els presidents del Gover Autònom i del Consell Insular, visitaren el Club de la Tercera Edat de Cala Rajada. El Sr. Cañellas vengué el dia 7 i el Sr. Albertí el dia 10. S'acosten les eleccions autonòmiques, evidentment. O és que les nostres institucions estimen molt als nostres vells? Deu se això.

ACLARIMENT Algun membre de "Ràdio Experimental" se'ns va queixar del comentari que férem sobre l'emisora en el número passat. La veritat és que no hi havia, en aquell comentari, la més mínima intenció pejorativa i, per molt que l'hem rellegit, no hi hem trobat motius reals per a causar cap tipus de malestar. En qualsevol cas, demanam excuses si hi ha tal malestar, per bé que mai ha estat la nostra intenció l'ocasionar-lo. Sabem massa bé les dificultats que implica dur endavant un mitjà de comunicació com per fer-ne befa.

L'Esperança '86

Recordau encara el més dolç i saborós dels concursos? Recordau encara aquelles meravelles de la rebosteria que l'any passat ens alegraren la Festa de l'Esperança? Què trobau si hi tornàvem? Què pensau d'organitzar el SEGON CONCURS DE PASTISSOS I QUEMULLARS?

Pensam, els de "CAP VERMELL", que valdria la pena. Sobretot perquè així ens ho suggeríreu tots els que desfilàreu per l'Ajuntament amb motiu del Primer Concurs. I també perquè quedà demostrat que és molta la gent que té bones mans per aquestes coses i més que hi participarà enguany. O no?

Encara no en hem parlat però confiam que l'Ajuntament torni a patrocinar l'esdeveniment. Els dies i horaris de presentació de les obres així com els de visites i lliurament dels premis els vos comunicarem en el pròxim número. De moment anau-vos fent a la idea de participar activament en el concurs, i no sigueu tan vius, que participar activament vol dir fer qualche cosa i no només menjar-ne.

Recordau que:

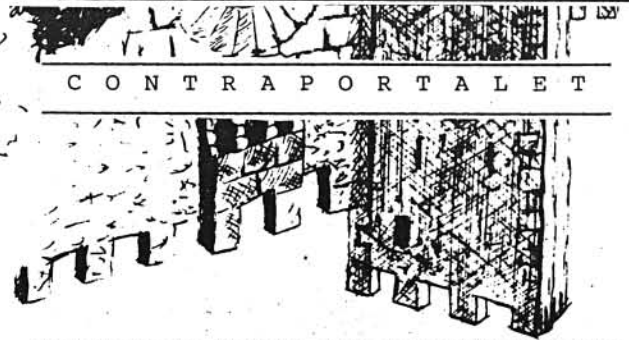
- Podrà participar-hi tothom que vulgui, amb un màxim de dues obres de rebosteria (pastissos, coques dolces, quemullars, etc.)

- Juntament amb cada una de les obres, s'entregarà una llista dels ingredients de que està feta.

- El jurat serà designat per "Cap Vermell" i el seu veredicté serà inapel.lable.

- Es valoraran tots els aspectes de les obres: bona presentació, qualitats dels ingredients, originalitat, gust, etc.

Bé, no es tracta tampoc de buidar-se el cap. A vegades, les coses més senzilles són les que agraden més. Lo important, i aquí més que mai, és participar. Començau a repassar aquella recepta que tenieu mig oblidada o aquella que vos va ensenyar la padrina. No falleu.

Des d'aquesta Revista s'ha demanat amb tossudesesa una plaça per a Capdepera. Darrerament, una sèrie de capcioses entrevistes científicament maneflejades han decidit que fins i tot l'apuntador sospira per una plaça.

L'interés de les places, al manco per això les inventaren, resideix en l'intercanvi d'informació entre persones que de forma espontània i lliure hi té lloc. Tant és així que la plaça omplirà aquesta funció si és el CENTRE de la vila -no la perifèria- concentrant en ella serveis de tot tipus.

L'ambient que se respira a les places de poble, si anam a mirar, és conformat pels comerços, cafès i demés establiments públics que l'envolten. Si donau una volta per les places mancades d'aquests tipus de serveis les trobareu, si fa no fa, abandonades de mà de jardiner i brutes. Esmortades i fredes. Aparcament d'automòbils. La gent, jovenalla o vells, no hi acudeix.

Fa poc s'aprovà el projecte de renovació de la Plaça dels Pins a Cala Rajada. Se gastaran, segons em digueren, més de 50 milions en agençar-la, i a mi em sembla una barbaritat i molt me tem que no hi anirà ningú a passejar, seure o respirar, ja que no és CENTRE de res. Això sí, les mentalitats provincianes podran presumir de plaça i les autoritats pertinents la podran inaugurar.

Una cosa és fer una plaça tècnicament perfecta i una altra que sigui CENTRE de convivència ciutadana.

A l'hora de concebir una plaça, si es vol viva i bullenta, convé comptar en que disposarà de locals comercials per a botigues, bancs i oficines.

¿Hi ha a Capdepera un lloc adient per fer-hi una plaça?

¿És faedor agombolar la Plaça de l'Orient?

I a mi em sembla que els placers s'embarquen sense saber a quant van ni quant costen.

S'ha acabat el broquil. Fora plaça! Per lo que hi aniré a badar...

dèclmes afuades

Ja sabeu que es voladís
que tapava sa tribuna,
de manera inportuna
va caure sense permís.
Primer va esser desencís
i després va esser estupor
que va esdevenir temor
i ara és simplement vergonya.
Creis-me que no ho dic de conya,
això no és investidor.
o o o o o o o o o

No crec que de cap manera
això passi pe'n lloc més,
això sol passar només
pes poble de Capdepera.
Ni rialles ni plorera,
és peguera que me fa
veure com es vol tapar
s'assumepte. O no és així?
Es qui tengui res que dir
ara és s'hora de xerrar.

DURANT EL MES DE SETEMBRE...

Han nascut:

Antonio Llera Hermosa,
d'Antonio i M^a del Carmen.
Bartolomé Domínguez Munar,
d'Antonio Humberto i Mª Petra.
Rubén Torcuato Alcalde Guevara,
de Manuel i Mª Virginia.

Han mort:

Liborio Flaquer Flaquer
Martha Brumel
Guillem Moll Fuster
Magdalena Orpi Terrassa
Bàrbara Guiscafré Flaquer

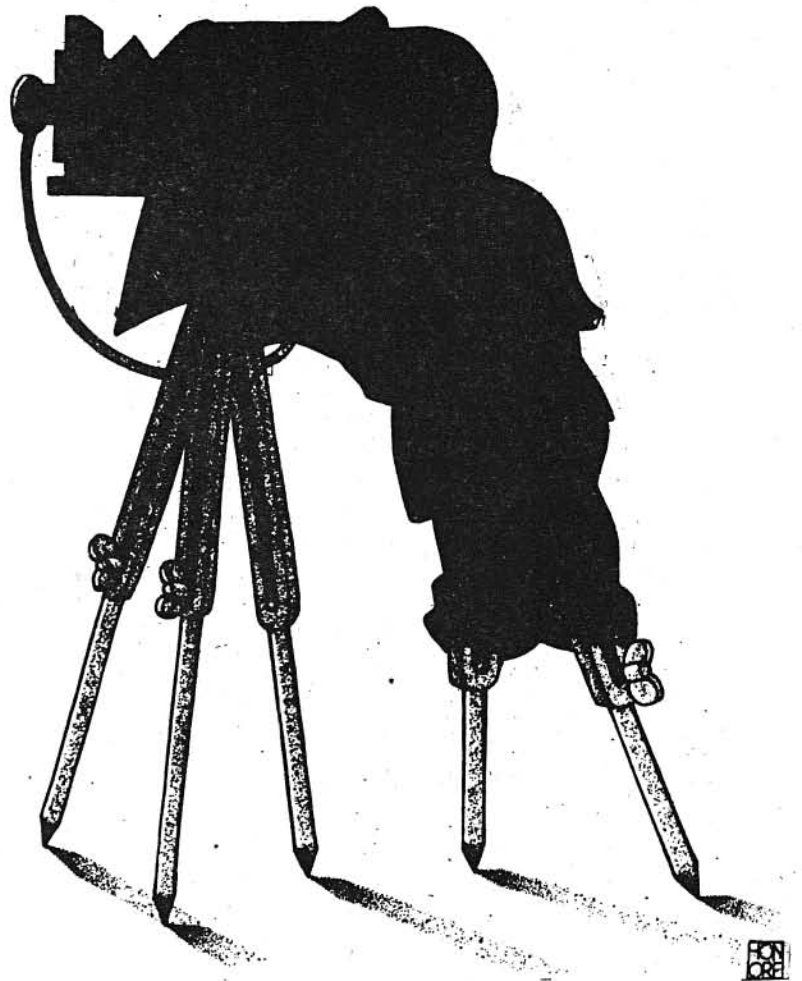
per què ?

PER QUÈ va caure la tribuna del camp de futbol?

PER QUÈ no s'acaba d'arreglar el tros de carretera, des del Coll d'Artà a Artà?

PER QUÈ darrerament es parla tan poc de la residència de la Tercera Edat?

PER QUÈ n'hi ha que creuen que la solució sequeix essent matar el missatger?

ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA
DE MALLORCA

cultura popular

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Educació i Cultura

UNA ESTAMPA POPULAR DESAPAREGUDA:

EL CARRETET D'EN PERDUT

Quan visitam un poble, veim que els infants juguen al carrer, i si ens aficam més endins, i arribam a la plaça, veurem com l'al.lotada corre, s'encalça o bota els pedrissos. Concretament a Sant Joan, un diumenge del mes de desembre de 1985, podreu veure a la plaça com els al.lots, a qui les mares han posat el vestit nou, ja no juguen amb l'alegria d'altres mesos. Si ens acostam a alguns d'ells, tant a les nines amb la seva actitud prou presumida, com als nins amb aire de polissons i eixerits, ens dirà tot seguit: No veis que ens manca el CARRETET!

Què era, doncs, el carretet, que tant preocupava l'al.lotea de la vida? El carretet era com un torroner, consemblant a aquells que anaven recurrent les fires i festes dels pobles; els al.lots hi podien trobar pipes, cacauets, avellanes, xufles, castanyes, caramellos i altres llepolies; també hi havia cromos, globus i altres juguetes, que, tot plegat, estimulava la il.lusió dels infants.

Els diumenges, després d'haver arrencat amb una besada al padri o a la padrina, unes pissetetes, ja eren partits corrensos a fer la comprada, i era graciós veure aquells al.lots demanant preus i fent combinacions perquè, amb les poques monedes de què disposaven, poguessin adquirir el màxim de llepolies. També succeïa, alguna vegada, que una pilotada un poc intencionada pegava al carretet i en feia caure les coses més acostades a la vora. De cop i volta, tot eren al.lots desitjosos d'ajudar el propietari a aplegar aquelles coses, amb la picardiosa intenció que qualche caramello anàs a parar a la seva butxaca. La malifeta provocava l'enuig o rabieta de mestre Miquel, que es manifestava dient: aquests reputes, d'al.lots! Així i tot, aquest home era de bona pasta i tenia la paciència necessària per tractar amb els al.lots.

El carretet era, per tant, tota una institució dins el poble, i tots, tant petits com grans, recordam de bon grat la seva presència. El carretet sols sortia els dies de festa, tant si feia sol, com si plovia - en aquest cas, s'aixoplugava sota el balcó -, quan feia fred i quan feia calor. Precisament, va començar un estiu de fa

molts d'anys passaejant-se pels carrers polsosos i aleshores sense asfaltar. El carretet queia adesiara dins qualche clot, circumstància que en feia grinyolar les quatre rodes de fusta. La seva primera missió fou el repartiment d'un deliciós gelat, fet amb bones mans i amb l'ajuda de madò Curra, la seva esposa, i emprant receptes d'allò més casolanes. Era un geladet que endolcia i refrescava les boques dels veïns, eixutes i seques a causa de al calor. Després, a l'hivern mestre Miquel es limitava a vendre cacauets, castanyes i altres llepolies.

L'estada que feia a la plaça, des del matí fins al vespre, era una presència característica, popular i ben acceptada, una verdadera estampa de vida popular. Des del recó de la plaça ha estat, anys i anys, vinculat al quefer dels santjoaners, i ha estat, per tant, present en els esdeveniments de la nostra vila. D'aquí ve que mestre Miquel hagi recopilat gran quantitat d'anèctodes o passades que, a través dels anys, s'han esvingut dins la vida diària del poble.

El carretet, que durant una bona pila d'anys - quasi mig segle d'existència - ha satisfet la il.lusió de tants i tants d'al.lots, ha desaparegut amb la mort de mestre Miquel Perdut, un home ben amatent que compaginava la tasca del carretet amb la matança del porc, anant de casa en casa i aportant-hi la seva mestria. Era un home que, amb el somris a la boca i les seves contarelles, portava l'alegria als qui l'envoltaven. Com he dit, tenia un caràcter especial per a tractar els al.lots. Tot això fa que la seva mort fos molt sentida i, a causa de la seva desaparició, ja no hi ha a la plaça aquella estampa tan popular i estimada que tots han conegut pel CARRETET D'EN PERDUT, viva i present diumenge darrera diumenge. La plaça, amb aquesta absència, ha restat nua; no, és d'estranyar, han de sentir amb anyorança tots els infants i al.lots de la nostra vila.

Joan Jaume

Revista "SANT JOAN"

- ¿Quina experiència teniu d'aquests primers mesos de funcionament?

- De fet, obrirem el local a principis d'estiu i ja sa sap que l'estiu és una mala època per a tasques d'aquest tipus.

- Tothom està enfeinat. Però aquest hivern ens posarem en marxa, anirem a "tope".

- Així i tot no hem baixat la guàrdia. Hem recollit disintres informacions i hem actuat quan ens ha semblat urgent com és el cas de l'arena a Cala Mesquida.

- ¿Podeu explicar aquest afer?

- Sí. Una vegada comprovat que s'enduien arena, el president del G.O.B., Xavier Pastor, ho comunicà a l'Ajuntament i a Mines. El batle ens contestà per escrit assegurant que s'adoptarien les mesures pertinents. Mines envià uns inspectors a Capdepera que no foren capaços de trobar el Munt Gros. Noltros els férem arribar un mapa detallat per tal que no es perdessin i no hem tornat a saber res més.

- Es curiós això de que no ho trobassin...

- Inclús mal de creure. De fet, sospitam que encara, a vegades, s'enduen arena. Mirarem de confirmar-ho i haurem de prendre mesures més fortes.

- Hi ha un vídeo filmat des d'un avió en el que es comprova la destrossa feta a les dunes. Pensam fer-ne un altre de tota la zona de Llevant per a l'arxiu del G.O.B., perquè serveixi de testimoni gràfic de totes les aberracions urbanístiques de la zona.

- Per ser l'estiu, heu fet molta feina. ¿Hi participa molta gent en aquestes tasques?

- La nostra delegació és la que té més socis de Mallorca en proporció al número d'habitants.

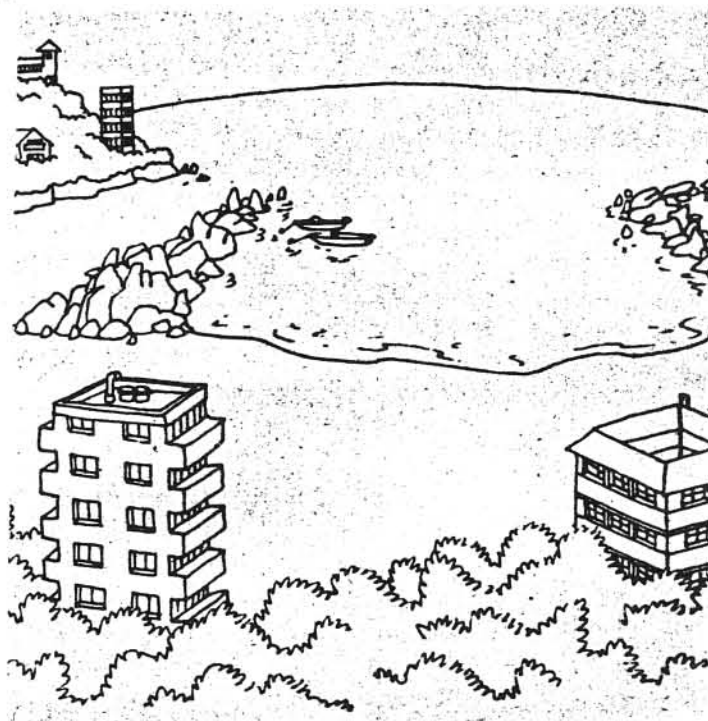
- Però, crec que ho hem de dir, la majoria se limita a pagar la quota. És necessari que vinguin més pel local i que es tornin més actius.

- ¿Per què passa així? ¿Per què no hi ha més participació dels socis?

- L'edat. La majoria són molt joves.

- Jo crec que comprometre-se sempre és difícil. Molts es fan socis perquè comparteixen amb el G.O.B. la sensibilitat i respecte per la naturalesa. A més, l'ecologia està de moda. És una espècie d'amor platònic, però quan arriba el moment de defensar coses molt concretes, d'enfrontar-se amb institucions i organismes oficials, fan anques enrera. Ja he dit que comprometre-se es difícil...

El G.O.B. (Grup Ortològic Balear) manté, de principis d'estiu, una delegació al Carrer Fondo de Capdepera. Ens hi hem acostat per tal de conèixer les seves inquietuds i activitats i hem descobert que són una font extraordinària d'informació en temes relacionats amb l'ecologia i urbanisme locals. Allí hi trobam MARIA ANTONIA GOMIS, SEPIÀ NEBOT, MAGDALENA TOUS i TOMEU GARAU (Bambu). Cap Vermell s'ha limitat a suggerir alguns aspectes, intervenent el menys possible i deixant que tots intervinguessin sense ordre pre-establert. En conseqüència, no s'especifica a qui correspon cada una de les respostes.

- De totes maneres jo esper que aquest hivern ens acabem d'organitzar i siguem més gent.

- Que així sia. Passem a parlar, si vos pareix, del greu problema ecològic/polític, que mai acaba de resoldre's, que tenim plantejat aquí...

- Te referiexes a l'Agulla.

- Sí. ¿Quina és la situació de l'Agulla en aquests moments?

- De l'Agulla en podríem parlar i no acabar...

- Bé, unes gestions que férem aquest estiu varen ésser sobre els bars i serveis que hi volen instal·lar. Sembla ser que els planells estan fets i que només manca que s'aprovin i surtin a exposició pública, cosa que no sabem quan serà.

- Respecte a aquestes edificacions tenc alguna cosa a dir. L'Ajuntament al·lega que Obres Públiques l'obliga a fer les instal·lacions de ciment; en canvi un fulletó editat pel M.O.P.U. sembla aconsellar el contrari. No sé qui m'enganya, si l'Ajuntament o el M.O.P.U....

- Lo que expliques és normal, la col·laboració de les entitats públiques, és difícil. D'una

finestra t'envien a una altra...I els polítics se lleven les puces de damunt...

- Insistesc en que m'agradaria aclarir aquest punt, l'escrit a que me referesc és curt i crec que CAP VERMELL el podria transcriure íntegrament. Diu així:

" 4.- EDIFICACIONES EN PLAYAS

En aquellos lugares donde aún se está a tiempo, deben prohibirse construcciones permanentes en la zona de vaivén natural de la playa. Un criterio aconsejable es dejar libre de edificios toda la playa desde la orilla hasta al menos la segunda fila de la cadena de dunas, cuando ésta existe.

M.O.P.U. 1983 "

- Tenc l'impressió que l'Ajuntament veu únicament les platges com un lloc d'on treure duros. No ha copsat l'aspecte ecològic i paisatgístic d'elles. Per exemple, a Sa Mesquida no l'han netejada fins a finals d'estiu.

- Un altre assumpte relacionat amb l'Agulla, encara que només es tracta d'un rumor, és de que volen tancar de paret les cases de l'Agulló I això ho prohibeixen les Normes Subsidiàries que el consideren com l'única zona del municipi "protegit d'especial interès".

- Bé, però ja sabem com aquestes persones tan legalistes arreglen aquests petits inconvenients. Canvien la normativa segons les seves conveniències. ¿Què ha passat amb el Golf de Sos Sastres? Idó que han modificat les Normes a fi de poder-hi fer cinquanta apartaments més.

- Parlem de golf...

- El mecanisme és el següent: Primer demanen la construcció d'un camp de golf que es procura que sigui declarat d'interès social per les autoritats. Després segueix la urbanització que és el que de veritat interessa als promotors. Si no a on està el benefici?

- A Capdepera en tendrem dos de Camps de Golf.

- Els camps de golf, en si, no presenten més problemes. Lo fotut és que son l'excusa per a urbanitzar, i així sí ocasiona problemes de tot tipus.

- Crec que l'Ajuntament s'ha passat concedint dues llicències. Sobretot tengent en compte que Cala Rajada és considerada zona saturada pel darrer Congrés de Geògrafs. A més, sembla que el problema de l'aigua per a regar no està del tot resolt.

- Jo vull dir, tanmateix és un tema que sortirà un moment o l'altre, al llarg de la entrevista, vull dir que a nivell local funciona l'amiguisme i el favoritisme, hi ha entrellats familiars i d'interessos que fan que passin coses... per exemple que de cop i volta tenguem dos camps de golf. Objectivament, els interessos dels empresaris del poble no difereixen, en materia urbanística, dels nostres. A ells els interessaria una bona programació urbanística perquè milloraria la qualitat de l'oferta turística. I això els beneficia clarament. En canvi, a la pràctica, se venen al capital forà, com en el cas del golf, o permeten aberracions urbanístiques. La causa és el que te dit al principi, els interessos creats als que es troben lligats...

- Però els Camps de Golf permeten un turisme de qualitat.

- Hem de reconèixer que aquest slogan té "gancho".

- Jo veig una incompatibilitat entre la qualitat de l'oferta hotelera actual, el nivell socio-econòmic dels turistes que venen a Cala Rajada, i el turisme d'elite. No veig com compaginar a un mateix lloc, els dos tipus de turistes. Si observam el que passa a altres zones turístiques, veim que a les zones saturades hi acudeix turisme de masses, mentre que a les zones obertes, que conserven la qualitat del medi ambient i baixa densitat, reben turisme de qualitat. Fixau-vos qui va a Formentor i qui va a S'Arenal.

- Hi ha ments, no sé si privilegiades o febreses, que acusen als ecologistes de ser instruments de la conspiració comunitat internacional.

- Ho hem sentit moltes vegades. Ara, és tan infantil que no sé si val la pena de replicar.

- És agradable veure com coses d'aquestes se senten, de cada vegada menys. Fins i tot, partits conservadors parlen d'ecologia. I és que la problemàtica ecològica no és un invent de quatre folls, sinó que, desgraciadament, respon a una realitat. És curiós seguir l'enfrontament entre el Conseller del Territori, que defensa les tesis creixamentistes, i les postures més sensates del Conseller Cladera.

(passa a la pàgina següent)

- Una pregunta que havia quedat a la pexera. ¿Quines són les relacions entre la delegació i el G.O.B.?
- Les relacions són molt bones. De fet no hi ha motius per a discordies, ja que l'autonomia de les delegacions és total.
- El G.O.B. ens permet de donar més ressonància a la problemàtica local. També, i és important, ens permet tenir informació de tipus tècnic i jurídic que d'altra manera seria difícil de conseguir.
- El G.O.B. funciona a base d'iniciatives individuals dels socis i qualsevulla és ben rebuda a no ser que sigui antiecològica, és clar.

- A CAP VERMELL ens han arribat rumors, mai confirmats del tot, sobre el ràdio-far i un aeroport
- Respecte al Ràdio-far, i vist que ningú sap res, intentam recaptar informació per veure si en treim el net. Tanta desinformació i silenci... Tot plegat resulta un xic misteriós.
- És cert que hi ha gent interessada en la construcció d'una petita pista d'aterratge, inclús han mirat finques a on fos viable...
- Però son unes persones tan concretes i uns interessos tan allunyats del poble que no creim que l'Ajuntament ho permeti fàcilment.
- Però com ja hem vist tants de disbarats...
- Confiam que la sensatesa s'imposi.
- Confiam.

GEOGRAFIA

SINÀPIA (★)

Situació i límits.- Sinàpia és una península de l'hemisferi austral, 40° de latitud i 190° de longitud. L'extensió és de 22.950 llegües quadrades. Pel sud limita amb el País dels Llacs i dels Merganos.

Geografia física.- La serralada més alta és la de Bel, que és frontera natural amb la resta del Continent. Un altre estrep és l'orientat sud-est/nord-est, del que n'arranquen d'altres de menor importància.

El riu més llarg i cabalós és el Pa que divideix la península en dues; en el centre forma un gran llac amb una illa enmig, anomenada Ni, on hi ha la capital Ni-Sa.

El clima és fred a les altes serralades, calorós a la costa i temperat a la resta del país.

Geografia humana.- Els sinapiencs, aproximadament uns tretze milions i mig, són d'origen etiop (els nadius), malai, peruà, xinès i persa. Practiquen religió cristiana, estant les altres prohibides. A més del sinapienc, cultiven una llengua

culta per a tractar qüestions filosòfiques i científiques.

Organització territorial.- És reveladora del pensament geomètric d'aquesta gent.

La península està dividida en nou quadrats de 49 llegües per banda, que es subdivideixen en 49 quadrats que formen els partits de les

ciutats, que a la vegada es tornen a dividir en 49 quadrats que formen els termes municipals. En els límits entre províncies, partits i termes hi ha síquies que delimiten clarament les fronteres.

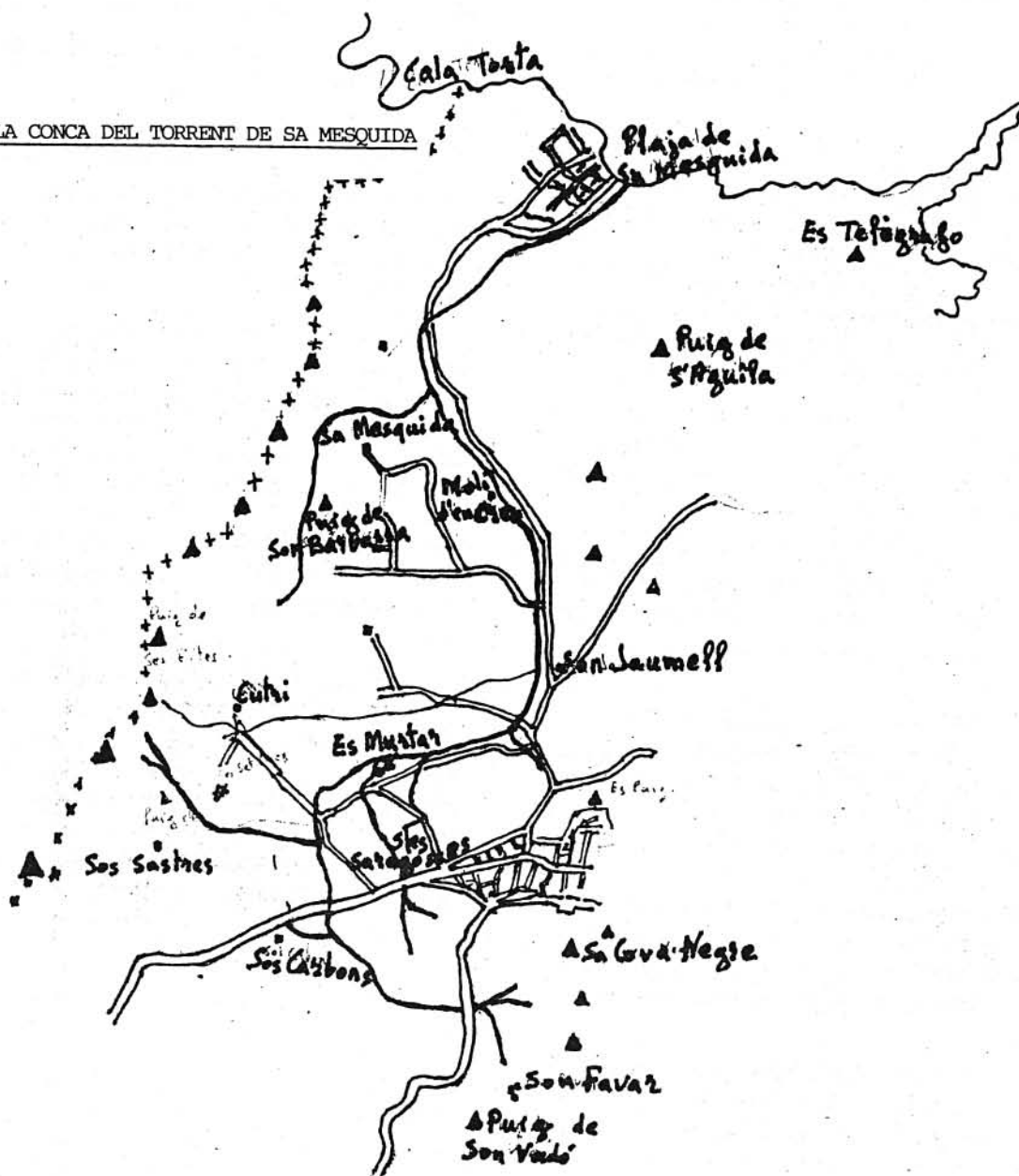
Societat i economia.- Sinàpia és un estat comunista. L'igualitarisme inter-familiar arriba a les últimes conseqüències. Les dones freturen de drets ciutadans i, per descomptat, els esclaus.

Econòmicament, tendeixen a l'autarquia. No existeix la propietat privada, desconiexen la moneda i l'estat monopolitza el comerç internacional i organitza i regula, fins al més mínim detall, la producció i el treball.

Organització política.- Els pares de Família són magistrats naturals i governen les famílies. Els Pares de Barri, Vila, Ciutat i Metròpoli exerceixen el poder als seus respectius territoris. S'accedeix als càrrecs a través d'eleccions.

Les Corts Generals se reuneixen cada deu anys. Elegeixen al Príncep, dicten lleis, firmen la pau, declaren la guerra, etc.

(★) ANÓNIMO. Descripción de la Sinapia, península en la tierra austral. Editores Nacional. Biblioteca de Visionarios, heterodoxos y marginados. Copyright 1976, Miguel Avilés Fernández. Madrid pp 134.

VIII. LA CONCA DEL TORRENT DE SA MESQUIDA

La conca del torrent de Sa Mesquida es la més extensa del nostre terme, ocupa una quarta part de la superfície del municipi; concretament, segons el Servei Hidràulic de les Illes, l'extensió és de 13'5 Km².

La vall per on corr el torrent està encaixat entre dues alineacions muntanyoses de direcció NE-SO. Geològicament aquestes dues alineacions no perteneixen al mateix període, no se formaren al mateix temps i per això la constitució de la pedra és diferent. Els sediments més antics són del període anomenat Treas, és la coneguda pedra de grava; els sediments més moderns formen el marès.

Una de les diferències externes més remarcables entre les dues vessants és, precisament, la manca de capes de marès a la vessant nord

de la conca, quan a l'altra vessant en trobam des de la vora del mar fins a l'altura de la Costa d'En Capet. Això ens prova que fa milions d'anys tota la vall estava submergida; després, lentament, així com emergien els terrenys i se retiraven les aigües, les platges anaren desplaçant-se i tapant la ribera sud de la vall. Aquests antics arenals, a conseqüència de la pressió d'altres sediments i d'un procés de fonamentació, s'han convertit en l'actual marès. A les parts altes, la capa és prima; a altres indrets el gra d'arena (sílex) està molt mesclat amb la calissa.

(passa a la pàgina següent)

¿Per què a una vessant hi ha capes de marès i a l'altra no? Pens que a l'explicació hi ha que cercar-la en els corrents marins que quan emergien les nostres contrades, al mateix temps que netejaven una vessant, depositaven sediments a l'altra.

Una segona diferència és que a la part alta de la vessant sud (de S'Alzinar fins a Son Bessó i al clot des Guix) alternen els nivells dolomítics amb cornioles i margues (argiles), amb incrustacions de guix. Fenòmens atmosfèrics com el vent i la pluja han arrossegat i acaramullat en el fons de la vall gran quantitat d'aquests sediments de les capes més externes.

El torrent neix dins la coma de Sa Costa que, juntament amb la coma de Sos Satres, és on plou més del terme. Així i tot, quasi tot l'any el torrent està sec.

Un temps hi havia un molí d'aigua poc important, conegut pel Molí d'En Creu, o, també, el Molinet. Per a moldre el gra s'aprofitava l'aigua d'una fonteta que neixia dins el llit del torrent.

Les torrenteres de la vessant nord recullen aigua en el moment de la pluja; la roca, molt forta i compacta, no permet l'emmagatzematge de l'aigua. En aquesta zona no hi ha pous. Per a l'obtenció de l'imprescindible líquid el sistema més emprat a les possessions era l'aljub i la cisterna; el primer recollia l'aigua d'escorrentia i munia als animals, i la cisterna a les persones. Avui, ni les modernes i fondes perforacions han aconseguit extreure un caudal econòmicament rendible.

Entre els sediments acaramullats en el fons de la vall, l'aigua troba més facilitats per a emmagatzemar-se. Per aquest motiu, a ambdós costats del torrent, dins la ribera, hi ha nombroses sínies, no gaire fondes, entre 5 i 8 metres, que permeten el rec d'un petit hort.

A la vessant sud de la conca hi ha una zona interessant entorn als terrenys de Ses Saragosses, Es Corral d'en Tendre, Es Murtar i Es Canyaret. El significat de "tendre", així com la referència als arbusts de la murta i el canyet ens indica que un temps eren zones humides. De Ses Saragosses tenim constància, per un document de l'any 1823 que era un redol pantanós; en aquella data, dos jornalers cobraren uns doblers "pel treball de donar curs al pantà de Ses Saragosses i treure el fens de dins el mateix pantà".

Una xerxa de síquies i aubellons que aboquen les aigües en el torrent realitzen el drenatge de la zona. Una alta concentració de sínies i

pous complementen el sistema per a dessecar el subsòl. Aquestes obres d'enginyeria hidràulica encara que a petita escala, em recorden el sistema de desscació utilitzat en el prat de Sant Jordi a mitjan segle passat.

La zona és argilosa, gairebé impermeable. En l'hivern el nivell frèatic està molt alt, l'aigua corr amb dificultat. Qualque any, encara dins el mes de maig, el líquid circula per les síquies; mentres això succeeix, els pous estan plens quasi fins al raset.

El caudal instantani d'aquests pous és baix; amb facilitat baixa el nivell de l'aigua quan aquesta s'extreu per al rec, encara que després el nivell se recuperi. L'única font d'alimentació del subsòl és l'aigua de pluja. El líquid disponible és una quantitat gairebé fixa, la que pot emmagatzemar-se dins el subsòl de la zona i, per tant, la possibilitat de disposar d'aigua a l'estiu depèn de la mesurada administració dels recursos que realitzin entre tots els pagesos.

El moment de la construcció del desaparegut Pou des Cami coincidiria amb el de la dessecació dels terrenys pantanosos de Ses Saragosses i amb l'obertura del tram de camí que unia Son Gargori amb Sos Carbons. Eren els anys en que Capdepera deixava endarrera la trista i llarga Edat Mitjana i es llançava a l'aventura de la modernització.

Els escassos recursos hídrics de la conca s'aprofiten, com ja he dit, per al rec de petits horts i pel manteniment d'unes poques explotacions agrícola-ramaderes.

La urbaització de Sa Mesquida obté l'aigua d'una font que hi ha a pocs metres de la mar l'aigua neix per una retxillera que hi ha entre diferents estrats. Aquests anys passats hi ha hagut problemes per a abastir la població; s'extreia tot el líquid que manava la font i, també, l'aigua de mar que s'hi escolava.

La manca de recursos hídrics de la conca i les poques possibilitats que hi ha per a millorar-los reperquteix negativament en el normal desenvolupament del medi. Avui, quasi tota la vessant nord sofreix una forta degradació, en molts de cassos de caire irreversible. Antany era una de les zones més esponeroses del terme, amb un ric olivar que abastia d'oli a tot el poble. Ara, amb l'abandó del camp i els constants incendis forestals, és una clàpa, cada vegada més extensa, que se desertitza. Es necessari aturar aquest procés de degradació.

SETENA BAULA

Totes les arts i manyes de madò Llesca no serviren de res. Els conjuraments a les forces ocultes, els resos estraforaris, el cercles i triangles amb oli de llum d'encreua resultaren estèrils. El malefici persistia malgrat tot. N'Antònia, tot d'un plegat, es trobà malament. Tenia uns dolors forts baixventre semblants als del part. Madò Llesca digué que l'avort era imminent i que no cercassin ningú, que ella l'assistiria. I l'assistí. Era destre en aquests menesters. Va arranjar-ho tot amb pulcritud, delicadament, en silenci. A vegades, emperò, davant els crits dolorosos i desesperats de n'Antònia, ella l'escotmetia amb paraules dolces, polidament, com un estímul a la relaxació, a l'afluixament.

Tu, Joan, fortament impressionat per tot el malaveig d'aquell part prematur, atordit pels bramuls de dolor de n'Antònia i per l'inútil vessament de sang, colpit per un sentiment de culpa, sentires com es regruixava dins el pit el desig de venjança.

Després d'arranjar-ho tot, madò Llesca demanà per parlar amb tu, reservadament. L'acompanyares al magatzem, al costat de casa. Era ple de piles de cofes i senalles. Hi surava una forta olor a sofre que gairabé prenia l'alè. Don Melcionet, el rector, un dia te digué que, amb aquella olor, allò, més que un magatzem, semblava l'antesala de l'infern. I tu ara penses que sí, que està ple de diables malèfics.

Pel finestró, enteranyinat i ple de pols, es filtrava la celèstia de l'auba. Madò Llesca et parlà de la necessitat de rompre aquell malefici que podria, també, acabar amb la vida de n'Antònia, de la mateixa manera que havia fet malbé el fill.

I comença la cerimònia obligada pel seu ritu. De la butxaca es tregué una mena de rosari fet amb caps de dragons dissecats. El posà sobre la taula formant un cercle. Al centre hi posà un tros sanguinolent i esponjós de la placenta del part de n'Antònia. Ho tapà tot amb un mocador de daus. Tu, amb l'ànim suspès, atordit, t'ho mirares tot sense saber el que pensar ni el que dir, com idiotitzat. Aquella dona i la seva dèria et repugnava i, al mateix temps, et causava un gran respecte. Tenies quelcom d'horror a l'esguard. Ella, amb les mans esteses sobre el mocador, dibuxava estranyes formes en l'aire i murmurava misteriosos saltiris i inexplicables conjurs. De sobte, com a tocada per un mal espant, es quedà quieta, extasiada, com a suspesa en la contemplació de quelcom extraordinari que estigués fora de l'orde o de la regla comunament

seguida. En ple èxtasi t'ordenà:

- Baixa't els calçons!

Com un autòmat, encativat per un estrany encís, obeïres l'orde.

- Els calçons blancs també!

I també t'els baixares. La situació era violenta i ridícula. A la vegada tràgica i còmica. Una gràvida solitud pesava sobre el magatzem. No tenies ni esma per pensar el que feies, ni voluntat per decidir, ni capacitat per raonar. Tot plegat eres solament un feix de músculs tibants obeïnt a l'estímul de la veu de la vella.

Ella s'agenollà davant tu. Seguia dominada per un sentiment intens de mística admiració. L'esguard, al·lucinat i torbador, fix en un punt imprecís, les pupil·les dilatades, pausada i agònica la respiració. Amb llurs mans, estrambòticament escardalènques, agafava grapades d'aire entorn del teu sexe i les deixava caure sobre l'embalum del mocador, emetent un sord mugit de sofrença. Una vegada i una altra, sense desmai. Tu sentires els seus dits, llargs i nuosos com escàtils, rapinyar-te el sexe que, de cada grapada, s'encongia més. Madò Llesca no parava el seu graponejar ni el murmuri d'oracions térboles i esgarrades. Una fortor morbosa, obsessivament adhesiva, s'espargia pel magatzem, mesclant-se amb l'olor del sofre. Tot semblava vogar sobre una mar enfurismada.

Fora, el dia boquejava les primeres clarors i els gruixuts maressos, gratats pel temps, prenién insospitades formes de rostres esvorancats per ganyotes de humana bestialitat. Per fi, el mocador de daus esclafí en un broll de fum, emblavissat i espès, escampant una fetidesa incisiva i dolcenca. Madò Llesca, amb anquilosats moviments de dansa i amb un punt de triomf a l'esguard, va dir-te:

- Ja està romput el malefici!

Al punt, com despertant d'un malson, recobrades la vitalitat i et pujares els calçons de cop. Madò Llesca alçà el mocador. El tros sanguinolent de placenta esdevengué carbonitzat, sec i dur com un mac de torrent. Ella arreplegà el drap i s'embutxacà el rosari. S'acomiadà de tu amb un consell:

- Sé que sents fort el desig de venjar tot el mal que t'han fet. Jo t'aconsell que ho oblidis. Seria forjar una cadena que acabaria per ofegar-te.

(passa a la pàgina següent)

Tu romangueres callat, entotsolat amb els teus pensaments. Tot l'andarivell de bruixerries t'havia malmenat ferm. Fou una sacsada que sobrepassava tot raonament. No podies treure'n trellat i menys admetre que na Miquela fos destra en les males arts del mal-boci, que conegués els secrets de l'encantament. Que era polissona ja ho sabies, però allò traspassava la polissonada i entrava de ple dins la dolentia. Sentires ferm el desig de la revenja, d'agafar-la pel coll i ofegar-la, per venjar la mort del fill i tots els sofriments inútils de n'Antònia i els teus propis.

He de fer qualche cosa, et digueres. Però no feres res. Sentirès més intensa que mai més penetrant, l'olor a sofre. Et prenia l'alè, t'ofegava i et repugnava. Sortires al corral. Sota la parra calop negre reprengueres l'alenada. Et tonificares i t'envigorires, però quelcom havia canviat dins tu. Per primera vegada sentires fonda i coenta la fitorada de la por. Por? Por a què? Por a tot aquell món ocult i soterrani que intuïes retorçut i llefiscós. I et sentires el centre d'un şabat monstruós on bruixes i brui-xots, posseïts per mals averanys, t'embolicaven amb el seu ball sinistre i esgarrat. El comiat de madò Llesca prenia relleu: "Seria forjar una cadena que acabaria per ofegar-te". I et quedares mut i quiet de por, per allò que havies perdut, sinó per allò que encara podies perdre...

Pensares en na Miquela i et féu l'efecte d'un llimac acabat de trepitjar. Sentires nàusees. Però al fons et colpia una torbació, com si l'esperó de la por t'incitàs la consciència al remordiment, a passar comptes, a galopar per les clavagueres del teu comportament envers na Miquela. Tampoc tu havies estat gra net.

També tu et sentires llimac ombrívol i llefiscós. També tu havies deixat un rastre llepissós de traïment. També tu eres culpable.

I allí, sota l'esponerosa parra calop negre, arrencerat de tothom, amb el primer gest de sinceritat de la teva vida, et tregueres la careta i, emmirallant-te en el vidre entelat d'un finestró, veres el rostre d'un home cobdiciós i egoista que no havia estimat mai a ningú, sinó a la seva còrpora.

Era una matinada de l'abril de 1931, ho recordes, Joan? De sobte, una munió de gent, pel carrer del Sitjar, pujava cantant "La Marseillesa". Aquell dia semblava diferent als altres, com si tot d'un plegat s'hagués romput l'aïllament i saltàs per tot arreu una còsmica necessitat de cridar, d'esgargamellar-se.

Què era, Joan?

Havia entrat la República!

ES XORIC DE SON XONA

Les passions d'uns savis

"Per un bateg de l'ànsia
amb que ton cor expira
daria centúries de calma"

M. Costa i Llobera

Havíeu llegit mai una frase tan apassionada?. Tornau-la llegir. Què? Total. Doncs amb l'apassionament nuredunesc iniciam aquest article, calent i real com la mateixa vida.

Tornen venir les pluges, foscors, foganyes, freds, constipats, competicions, triadelles, males cares, eleccions... però ja en parlam a la resta del Cap Vermell. Potser les passions no tenen el sentit pur dels versos inicials. La premsa, la noctícia, la gent, han d'esser conflictives per cridar l'atenció i donar-se importància.

Per això, en aquest article sols volem difondre la tecno-ciència i el manfutisme compromès.

I anem a lo pràctic, a l'humor més blanc. Per cert que l'altre dia vaig sentir un acudit molt graciós:

- Sr. metge, sr. metge. Creu que perdré l'ull?

- No ho sé, no puc dir-li. Però l'hi he embolicat bé.

(aplaudiment: plas, plas, splach)

MANUAL PER ALS FISONOMISTES

La més grossa de les veritats que té observades el fisonomista es allò que per conèixer a una persona s'ha d'haver menjat un quintà de sal boratada amb sopes de broquil. Però això es refereix indubtablement a l'interior de les persones.

Al tractar-se de la fisonomia s'entén l'estructura o conformació del físic que distingeix un home d'un altre. I s'han donat un xinxer de més o manco atinades observacions, afirmant que el que caracteritza és el nas, assegurant que és la barba, els ulls, el front,... el paladar, i fins i tot, altres parts no tan nobles.

El savi i la sàvia hem consultat el "Manuel du Phisonomiste", conegut per tot el món i part de l'estranger, i hem determinat que totes aquestes xafarderies no s'aguantan per cap fonament.

La típica frase de compromís al bateig de l'infant: clavat a son pare, el nas de la mare, etc. és espantosament ridícula.

Els resultats dels nostres estudis sobre el particular conclouen en la següent sentència:

L'únic membre completament distint en el físic de cada persona és l'ORELLA. I per tant és el que caracteritza a cada un de nosaltres; amb tot allò que implica de la nostra personalitat

Podreu cercar dos individus extraordinàriament semblants; examineu les orelles i comprovareu que no són iguals.

- Voleu recordar una persona que no coneixeu gaire i heu de tardar molt a veure-la? Preniu bona nota de l'orella. Si a les oficines d'antropomètrica criminal de la policia retratessin amb fidelitat les orelles de tota la gent que fa cara d'assessí, aviat s'acabarien els xorisos. Si tots ens fixàssim més en les orelles no hi hauria tantes arrades saludant amb impertinències o cops a l'espatlla a persones que tenen la desgràcia de semblar-se a altres que coneixen.

La perruqueria i la moda dels cabells són altres cançons.

ULLS DE POLL I GALINDONS

Sembla que des que tenim tanta abundància de medis locomotors no hauríem de tocar de peus a terra i, conseqüentment, tenir uns peus bonics, tous i flonjos com les princesetes. Doncs no, ara menys que mai. Són els turments del progrés. I més ara, després de l'estiu que tothom torna al calçat tapat i les callositats reblanides per les aigües tornen durícies, estrenyen els nirvis del peu i ens fan pegar botets de mal.

La millor solució és portar un calçat pla, còmode, i si fa planta millor. Però no per lluir unes sabates vos destrosseu els peus.

Si els ulls de poll ja els teniu, no els guardeu, no utilitzeu inútils callicides, ni proveu la perillosa operació de punxar-vos-els amb una agulla cremant. L'única cosa que ens decidim a aconsellar-vos és que els faceu estovar amb tomàtiga i, millor, molt millor, amb un tros de llimona fresca a continuació. L'endemà es poden tallar i soscovar amb astoradora facilitat.

Si sols voleu un calmant provau de fer una pasta o cataplasma amb molla de pa i vinagre i aplicau-vos-la abans de dormir.

Fent-ho així ja podeu córrer món sense por, malgrat sigui amb automòbil.

ESPELMES IL.LUSTRADES

Vet aci, estimats lectors, un dels passatemps més entretinguts que es coneixen.

Es tracta de decorar en un moment donat totes les espelmes que se tenen a casa, adornat-les amb treballs artístics o grotesques caricatures.

Cal solament agafar el paper on hi ha gravat el dibuix que es vol reproduir i aplicar-lo fortament a la candela. El dibuix en qüestió millor si és ben negre i en paper prim. Evidentment el dibuix ha de venir a la part de dedins, en contacte amb la cera.

I procurant no cremar-vos els dits, passau-hi lleugerament, de cap a cap, un misto encés. I ja teniu traspassat el gravat amb gran exactitud. Podeu, aleshores, llevar el paper i observareu lo curiós que resulta això de les espelmes il.lustrades.

Condició: La candela ha de ser de veritable seu.

"VELETA"

Malgrat l'internacionalisme proletari que professam els savis, en particular sentim gran respecte per les llengües autòctones. I fa ja una pila d'anys que servidors volíem saber com es diu "veleta" en català. I bé que ens hi hem pegat!. Que si gallet, que si rosa dels vents que si ves al Moll. Ningú ho sap?

Idò col.laborant en la campanya de Normalització Lingüística i fora subvenció de ningú vos deim que el terme castellà "veleta" s'anomena "PENELL".

(passa a la pàgina següent)

RÀDIO

No, no vos direm com se construeix una ràdio, es massa conegut, ho trobareu a qualsevol llibre.

La notícia es la següent: si ens voleu sentir en viu i en directe, sintonitzau Ràdio Experimental Capdepera, F.M. 96.5 els dimecres a les 21,00 h.

Perdonau, benvolguts lectors, però les exclusives ja no són possibles. El carro és massa fei-

xug. I a més ens agrada.

Encantadors! Eh?.

I AL PROPER ARTICLE...

A la fi, el proper article serà dedicat íntegrament a contestar les cartes arribades a la nostra redacció on el públic, la gent del carrer, acudeix a la nostra saviesa. A reveure.

EREP I EMRAC

CORRECCIÓ DE BARBARISMES

referents a:

CAMP I PLATJA

Barbarisme Forma correcta

ABONAR	adobar, femar
CENTENO	sègol
FIERA	fera
GANADER	ramader
GANADO	bestiar
ISLA	illa
MONTANYA	muntanya
PAJARO	aucell
PLAIA	platja
RED	xaixa, filat
SOMBRA	ombra
VERANEIG	estiueig

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Plomes amigues

SOBRE UN CENTRE

DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL

No són poques les vegades que hem d'anar d'un lloc a l'altre d'Herodes a Pilat, com es sol dir cercant material per a una feina d'investigació concreta. Qualsevol centralització és, en aquests casos, ben arribada.

Existeixen, però, entitats que, encara que poc conegudes o insuficientment divulgades, ajuden a l'elaboració de tasques sobre la nostra història més o menys recent, concentrant dates i documents. Són, aquests, centres de documentació en els quals l'erudit i el profà poden trobar-hi material a l'hora de confeccionar un treball d'investigació o d'anàlisi. Llocs, com deia, no sempre coneguts per a tothom, però decidits i valuosos, capaços d'omplir un buit quant a documentació es referiex.

Permeteu-me que amb aquest escrit intenti descobrir-vos o en el millor dels casos acostar-vos el que és sens dubte el centre de documentació musical més important de l'illa. Us parl del "Centre de Recerca i Documentació històrico musical de Mallorca", arxiu d'informació musical, punt de partida de treballs d'història i de teoria de la Música nostra.

Com ha sorgit aquest Centre? Qui el porta? Com arribar-hi... Bé, no fem tanta de via, anem per parts.

L'iniciador de la tasca del Centre fou Joan Parets i Serra, nom ben conegut dins els àmbits musicals illencs. Fa més de vint anys que ha anat arreplegant material: textos, programes de ma, notícies... fins i tot enregistraments discogràfics, relacionats sempre amb el Fet musical mallorquí. Poc a poc, Parets, ha anat augmentant el volum del seu arxiu.

Però, el recercador no ha escatimat esforços: ha buidat col·leccions, ha acudit a biblioteques, ha visitat els museus i les parròquies... ha cercat, en definitiva per a tots els racons de Mallorca, prenent notes i el laborant fitxes.

Avui, després de tots aquests anys, el que comença sent un arxiu particular fruit d'un esforç personal s'ha enriquit amb l'aportació d'altres documentalistes. La persona-Parets-s'ha constituït en entitat. La qual cosa li ha marcat un nou caràcter.

Per altra banda, el Centre de Recerca i Documentació Musical és també un organisme viu. Vull dir que no només arreplega material sinó que es mou. Així, com a tal, ha participat a congressos de documentalistes (el més recent el passat mes de Novembre, organitzat pel Ministeri de Cultura. Enllà, el Centre establí contactes amb organitzacions similars d'altres Comunitats autònomes), ha confeccionat treballs biogràfics sobre la figura d'alguns músics mallorquins... i actualment està preparant diferents conferències per tal de divulgar la història de la nostra Música.

L'arxiu del Centre està obert a tothom. Qualsevol persona que necessiti documentació relacionada amb el Fet Musical pot acudir-hi (la Rectoria de Lloseta és, ara per ara, el seu lloc estable). De fet, no pocs estudiosos s'han servit del seu material. El Centre de Recerca apareix, ja, a diverses bibliografies de diferents treballs de Música.

Pere Estelrich i Massutí

(Col·laboració especial per a l'Associació de Premsa Forana de Mallorca)

Tal i com estan les coses i vist que les aigües baixen térboles, me limitaré, aquest mes, a escriure d'allò que sé, de lo que resulta evident i irrefutable. No posaré ni una coma que sigui producte de la meva imaginació, no suposaré res ni aventuraré cap pronòstic. I si així i tot algun membre de la directiva de l'Escolar se sent persègut, serà qüestió de que consulti amb el metge i no de que m'ho vulgui fer pagar a mi. Està clar?.

1.- Aquesta pàgina ha estat escrita el dia 16.10.86, abans de que es jugàs contra el Constància i quan en Pep Fuster encara era entrenador de l'equip de Tercera Divisió del C.D. Escolar. Qualsevol ~~conteixament~~ conteixament posterior a la data esmentada no té res a veure amb el que queda reflexat a aquestes línies.

2.- L'Escolar no marxa bé. Vull dir, l'equip de Tercera Divisió de l'Escolar no marxa bé. Altres equips i altres seccions sí que marxen bé. Me pareix inqüestionable que ocupar el darre lloc de la classificació és una demostració de no marxa bé.

3.- L'Escolar és l'equip de Tercera Divisió, juntament amb el Ferreries, que ha utilitzat menys jugadors en els partits disputats. Això es pot deure a dues raons: 1ª.- L'entrenador sap molt bé el que vol i té l'alineació molt clara. 2ª.- L'entrenador no té més que quinze jugadors i per tant en pot utilitzar més. Que cadascú en tregui les conclusions que vulgui.

4.- En Pep Fuster fou "convidat" a dimitir del càrrec el dia 13.10.86 per dos membres de la Comissió Deportiva del Club. En Pep volia firmar la baixa si era el Club el qui el cessava i no ell el qui dimitia, i això una vegada haver aclarit comptes.

5.- El Club, o al manco alguns membres de la directiva, en cas de que en Pep Fuster hagués abandonat l'equip, tenien ja una alternativa. Es tractava d'un "local", vinculat al Club.

6.- El mateix dia 13.10.86 fou convocada de manera poc habitual una reunió d'emergència, a les 9 del vespre. Com a mínim hi assistiren dues persones que no són membres de la Junta de l'Escolar, les quals, malgrat tot, opinaren i votaren en el tema tractat i que, com podeu suposar, no era altre que el donar "portante" a l'entrenador. Dels catorze assistents, deu votaren per la continuïtat d'en Pep Fuster i quatre en contra. Això que pot parèixer una "filtració" o una indiscreció d'algun dels assistents, no és tal. Lo que es va tractar és de domini públic i el resultat també, tant és així

que jo ho he sentit a quatre fonts distintes, totes elles coincidents.

7.- L'entrenador de l'Escolar ha rebut pressions per part d'algun directiu de cara a les alineacions.

8.- Lo habitual, quan un equip va malament, és "botar" l'entrenador. Seria normal, doncs, que això passàs també aquí. És un misteri que encara no hagi succeït, i per bé que en sé les causes, com que no ho puc demostrar de manera incontestable, no ho diré per ara. Avui només escric d'allò indiscutible.

9.- Alguns membres de la directiva de l'Escolar es queixen de que en Pep Fuster és poc accessible, poc comunicatiu i que sempre fa el seu cap envant, sense voler escoltar ningú.

10.- El dimarts dia 14.10.86, els membres de la Comissió Deportiva de l'Escolar, Pere Brunet i Miquel Bestard, acompanyats pel President, Joan Vaquer, comparegueren a les casetes a "animar" a entrenador i jugadors, demanant-llis un esforç per mirar de treure l'equip del pou de la classificació en que es troba.

11.- Els jugadors de l'Escolar no estan massa contents amb els comentaris que sobre la seva actuació en el partit contra el Son Sardina, va fer en Jato. Però aquest malestar dels jugadors no es degut a una crítica que ells accepten, sinó a que consideren poc ètic que un directiu ataquí als "seus" jugadors. He de dir, en defensa d'en Jato, que oficialment no és directiu de l'Escolar, i, per bé que en fa les funcions, en conseqüència, és molt lliure de jutjar a qui vulgui.

12.- És absolutament impossible comparar la qualitat de la plantilla de l'Escolar que va jugar la lligueta d'ascens, amb l'actual. Seria necessari que ambdues plantilles jugassin els mateixos partits, a la mateixa hora i amb els mateixos condicionants. I això és impossible. Així que el comentari generalitzat entre l'afició de que la temporada passada teníem millor equip que ara, són gratuïts. Esl qui ho diuen, sols s'ho pensen. Com jo.

13.- El cobert de la tribuna del camp de futbol de Capdepera-Cala Rajada, anomenat "Es Figueral", va caure estrepitosament el dia 3.10.-86. No sé perquè va caure ni és aquesta la secció millor per intentar aclarir-ho. Però va caure. Això ningú m'ho negarà. O sí?.

14.- Tot lo que queda reflexat en aquests comentaris respon a la més estricta realitat i se pot demostrar en qualsevol moment. Gràcies.